

Liminal Spaces in the Books of Bamidbar and Shoftim

Dr. Yosefa Fogel Wruble (Yosefa.fogel@gmail.com)

1. אברבנאל שופטים י"ז:א'

ויהי איש מהר אפרים ושמו מיכיהו. ... ואומר כי לפי דעת חז"ל הספורים האלה שלשתם מפסל מיכה ובני דן ופלגש בגבעה קרו בימי כושן רשעתים אחרי מות יהושע קודם ממשלת עתניאל בן קנז, ומפני זה נכתב בהם בימים ההם אין מלך בישראל וגו', ר"ל שלא היה ביניהם שופט שוטר ומושל, ואיש כל הישר בעיניו יעשה לפי שכבר מת יהושע ועדיין לא קם שופט, ובימים ההם היה שבט הדני מבקש לו נחלה כי היתה נחלתם קצרה מהכיל אותם, והיה זה בימים שנלחמו בני יהודה ולכדו את ארצם ובני יוסף גם כן לכדו ביתאל, ובאותו זמן עלו בני דן ולכדו את ליש כמו שנזכר כאן.

2. תנחומא (בובר), במדבר כ"א:ז'

ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו (שם שם:ז'). ידעו שדיברו במשה ונשתטחו לפניו, ואמרו התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש (שם), להודיעך את ענותנותו של משה, שלא נשתהה לבקש עליהם רחמים, ולהודיעך כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו, מיד נתרצה להם, ללמדך שאין המוחל נעשה אכזרי, ומנין שאם סרח אדם לחבירו ואמר לו חטאתי, ואינו מוחל לו שנקרא חוטא, שנאמר (וגם) [גם] אנכי חלילה לי מחטא לה' מחדול להתפלל בעדכם (שמואל א י"ב:כ"ג), אימתו כשבאו ואמרו לו חטאנו, [שנאמר] ויאמרו (העם אל שמואל) חטאנו וגו' (שם שם:י').

3. ר' יוסף בכור שור במדבר כ"א:י"ז

ישיר ישראל – מחמת שמחה כי נהפכו ממות לחיים, כי היו יריאים למות בצמא הם ומקניהם. אבל משה לא שר לפי שנכשל בו.

4. Verywell Mind Website (2025)

Liminal spaces are the uncertain transitions between where you've been and where you're going physically, emotionally, or metaphorically. To be in a liminal space means to be on the precipice of something new but not quite there yet. The word "liminal" comes from the Latin word "limen," which means threshold.

- The COVID-19 pandemic was a prime example of liminal space. During the pandemic, we were suspended between what our lives were like before the respiratory virus crisscrossed the globe—and what life will look like afterward. Many people have said that if they just knew when it would be over, it would have been much easier to get through.

5. רמב"ם מורה נבוכים, חלק ב:מה

תחילת מדרגות הנבואה - **שילוח לאיש עזר אלוקים שיניעוהו ויזרחהו למעשה טוב גדול** כהצלת קהל ישובים מקהל רעים או הציל חשוב וגדול או השפיע טוב על אנשים רבים וימצא מעצמו לזה מניע ומביא לעשות - וזאת תקרא 'רוח ה' והאיש אשר ילוח אליו זה הענין יאמר עליו ש"צלחה עליו רוח ה'" או "לבשה אותו רוח ה'" ... וזאת היא מדרגת 'שופטי ישראל' כולם אשר נאמר בהם על הכלל "וכי הקים ה' להם שופטים... וכיוצא ב'רוח ה' זאת לא הביאה אחד מאלו לדבר בדבר אבל תכלית זה הכח - להעיר זה המחוזק לפועל אחד ולא לאי זה פועל שיזדמן אלא **לעזור עשוק** - אם אחד גדול או קהל או למה שמביא לזה.